

IDENTIFICAREA PROBLEMELOR FUNCȚIONĂRII SISTEMULUI NAȚIONAL DE INOVARE ȘI POSIBILITĂȚI DE PUNERE ÎN APLICARE A PROIECTELOR DE INOVARE LA NIVEL NAȚIONAL

Victoria GANEA, dr., conf. univ., CNAA

The innovation process is a systemic one and innovative company, as well as the managers of process from macrolevel must address this only in the complexity of problems of national system of innovation. The effective implementation of national innovation projects is estimated according to the obtained results and the degree of achievement of innovation policy objectives. The New approach to realise the innovation strategy in republic requires the development of clusters, that reflects the degree of awareness of the importance of national resources in promoting the competitiveness and innovative capacity of enterprises.

Cuvinte-cheie: *inovare, sistem național de inovare, politica de inovare, firme inovatoare, clustere*

Pentru rezolvarea dilemei: quo vadis economia națională, Republica Moldova trebuie să caute răspunsul în dezvoltarea economiei globale. Or, tendințele de dezvoltare ale acestea sunt mai mult decât convingătoare, că altă cale de dezvoltare, decât formarea unei economii bazate pe cunoaștere, economia inovațională, nu poate conduce spre ascendență economică. Subestimarea acestui fapt, în următorii ani, ar putea conduce la faptul, că Republica Moldova în cele din urmă va fi lichidată de pe piața inovațiilor, fapt, care va crea mari impedimente în procesul de implementare a standardelor moderne de trai și va face imposibilă asigurarea siguranței statale ca un tot întreg.

Actualmente nu putem afirma cu încredere că activitatea inovațională este un factor major care ne poate asigura creșterea economică, de aceea, este necesar de a revizui abordările metodologice existente cu privire la dezvoltarea activității de inovare în republică și adaptarea unor mecanisme și principii noi de dezvoltare economică pe calea inovațiilor, reeșind din condițiile economice existente. Prin aceasta înțelegem posibilitatea conversiei noilor cunoștințe în beneficii economice și sociale, rezultat din interacțiunea complexă între agenții economici, instituțiile de cercetare, finanțatorii, precum și rețelele prin care participanții la procesul de inovare intră în contact.

Natura sistemică a conceptului de „sistem de inovare” relevă dezvoltarea tehnologică nu ca o dezvoltare unilaterală a legăturilor de cauzalitate de la cercetare la inovare, ci ca un proces de interacțiune și feedback-ul dintre o gamă complexă de factori economici, sociali, politici, organizatorici și de altă natură care determină apariția inovației. Procesul inovării este un proces complex și sistemic, constituit din patru faze: conceperea unei idei, fundamentată științific; transpunerea industrială printr-un parteneriat calificat cercetare-industrie; protecția elementelor de proprietate intelectuală; impactul cu succes pe piață a rezultatului procesului inovării.

În această ordine de idei trebuie să se țină cont de faptul că procesul inovării este un proces sistemic, iar compania inovatoare, la fel ca și managerii de proces de la macronivel trebuie să abordeze acest proces doar în complexitatea problemelor sistemului național de inovare, ale transferului tehnologic și ale capitalului de risc.

În literatura de specialitate, conceptul „sistem de inovare” se regăsește în premieră într-un studiu despre politica tehnologică a Japoniei elaborat de K. Freeman (1987) [1]. Freeman a descris elementele esențiale ale sistemului de inovare japonez, care a asigurat succesul economic al acestei țări, în perioada postbelică. Totuși, primul material serios dedicat sistemului de inovare, este considerată monografia „National

Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning”, sub redacția lui B. Lundvall, publicată la Londra în 1992.

Abordarea științifică a procesului de dezvoltare tehnologică în anumite țări devine atractivă din mai multe puncte de vedere:

- conceptul de sistem de inovare întruchipează înțelegerea contemporană a procesului de inovare;
- acest concept reflectă modificările semnificative în ceea ce privește condițiile și conținutul activității de inovare;
- cercetările cu privire la esența și particularitățile sistemului de inovare, conduc la crearea unei baze temeinice pentru dezvoltarea politicii industriale și tehnologice.

Toate aceste argumentări științifice au căpătat amploare și datorită faptului că era deja știut de economiști, începând încă cu Joseph Schumpeter, că inovarea este principala sursă de creștere economică pe termen lung, baza competitivității pe piețele mondiale și soluția multor probleme sociale.

În perioada de după cel de-al doilea război mondial, în Occident, predomina așa-numitul model linear de inovație, în care sistemul de cercetare-dezvoltare era considerat principala sursă de inovare atât la nivel național cât și internațional. Din anii 60 ai secolului trecut acest punct de vedere se schimbă treptat datorită faptului, că cererea de piață era considerată ca determinanta inovației. Ulterior, studiile empirice au demonstrat că apariția și difuzarea inovației precum și creșterea economică, depind și de alți factori, decât rezultatul activității de cercetare-dezvoltare.

Apariția conceptului de „sistem național de inovare” datează cu începutul anilor 80 ai secolului trecut, iar tractarea cu adjectivul „național” urma să dovedească apartenența sa statală.

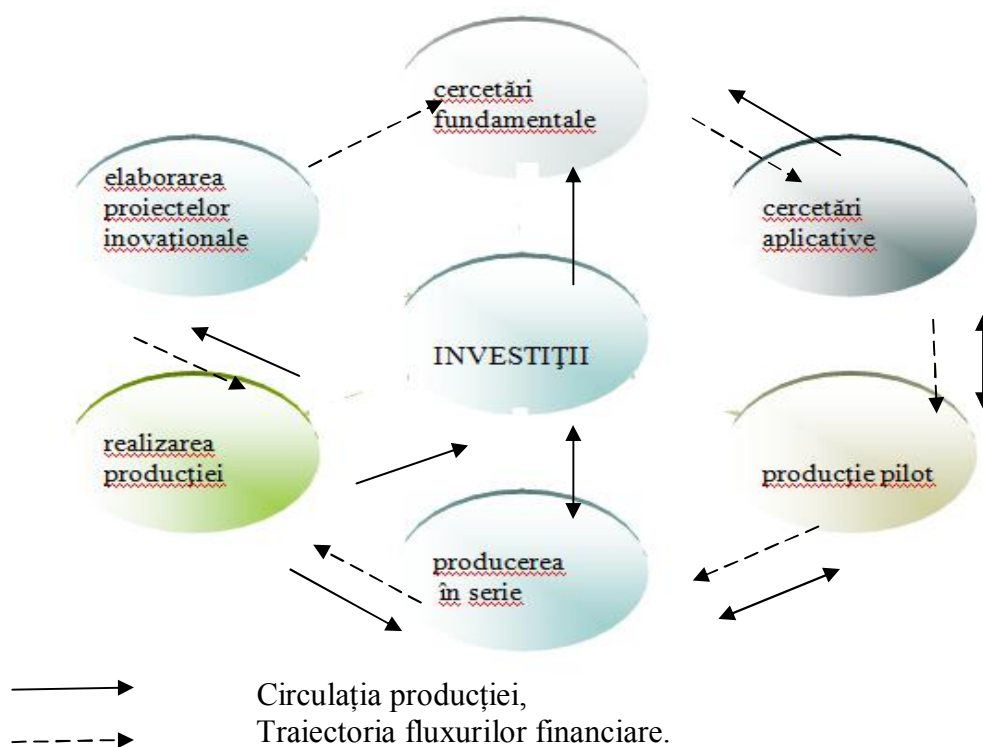

Fig. 1. Ciclul activității inovationale

Sursa: elaborată de autor.

Esența activității de inovare rezidă în maximizarea impactului socio-economic din contul optimizării proprietății intelectuale. Asigurarea procesului inovațional cu resurse adecvate, rezultate din cercetarea fundamentală și cea aplicativă, conduce la crearea și difuzarea tehnologiei high-tech, care în ultimă instanță presupune și creștere economică. Ciclul activității inovaționale constituie un proces bazat pe interconexsiunea fluxurilor financiare și fluxul producției finite (vezi figura 1.) [2].

Efortul de consolidare a sistemului național de inovare presupune din partea unui stat conștientizarea că bunăstarea sa, este posibilă prin construcția societății post-industriale bazată pe cunoștințe noi.

Deși, până în prezent nu există o definiție unică a sistemului național inovațional așa cum nu există nici o metodologie unică de formare a acestuia, totuși, se deosebesc. Actualmente, literatura de specialitate tratează noțiunea de „sistem inovațional național” în felul următor [3]:

1. Sistemul național de inovare cuprinde totalitatea instituțiilor ale căror activități au ca scop producerea și difuzarea inovațiilor. Această definiție reflectă faptul că inovarea este creată nemijlocit în procesul activității economice.

2. Sistemul național de inovare este interpretat ca totalitatea mecanismelor și activităților economice care asigură dezvoltarea procesului de inovare. Această definiție este mai funcțională, deoarece subliniază interacțiunea dinamică dintre actorii sistemului național de inovare și trecerea la modelul neliniar al ciclului de inovare, lăsând în umbră forțele motrice ale procesului de inovare.

3. Sistemul național de inovare este tratat ca parte a sistemului economic național, care prevede incorporarea organică a proceselor inovatoare în dezvoltarea continuă a economiei și societății. Acest concept sugerează că apariția structurilor inovaționale nu garantează succesul procesului de inovare. Devine oportună crearea unui mediu economic și un climat social favorabil inovării.

Obiectivul principal al sistemelor naționale de inovare este de a asigura dezvoltarea economică durabilă și îmbunătățirea calității vieții prin crearea de noi locuri de muncă, atât în știință cât și în domeniile de producție și servicii, precum și creșterea încasărilor bugetare din contul creșterii producției high-tech și a veniturilor populației. Analizând tendințele mondiale de structurare a sistemelor naționale de inovare, constatăm că pentru funcționarea adecvată a acestor sisteme trebuie determinate componentele acestora. După cum s-a menționat, structura sistemului de inovare este rigidă și poate fi diferită, în dependență de țara care o aplică, însă există o serie de componente care prevalează (vezi figura 2).

Studiile empirice relevă o serie de subsisteme regionale, industriale sau de alt tip care există în cadrul sistemului național de inovare, ca de pildă [4]:

- Ü districtele industriale;
- Ü industrii inovative specifice;
- Ü grupe specifice de corporații cu un comportament strategic inovativ.

Ținând seama de elementele de mai sus, Niosi (1992) a definit sistemul național de inovare ca fiind “un sistem de interacțiuni între firme publice și private (mari și mici), universități și agenții guvernamentale cu scopul de a stimula producția științifică și tehnologică în cadru național”. Interacțiunea dintre aceste unități poate fi tehnică, comercială, legislativă, socială și financiară, iar scopul interacțiunilor este dezvoltarea, producția, finanțarea sau reglementarea noilor descoperiri și dezvoltării din domeniul științei și tehnologiei”.

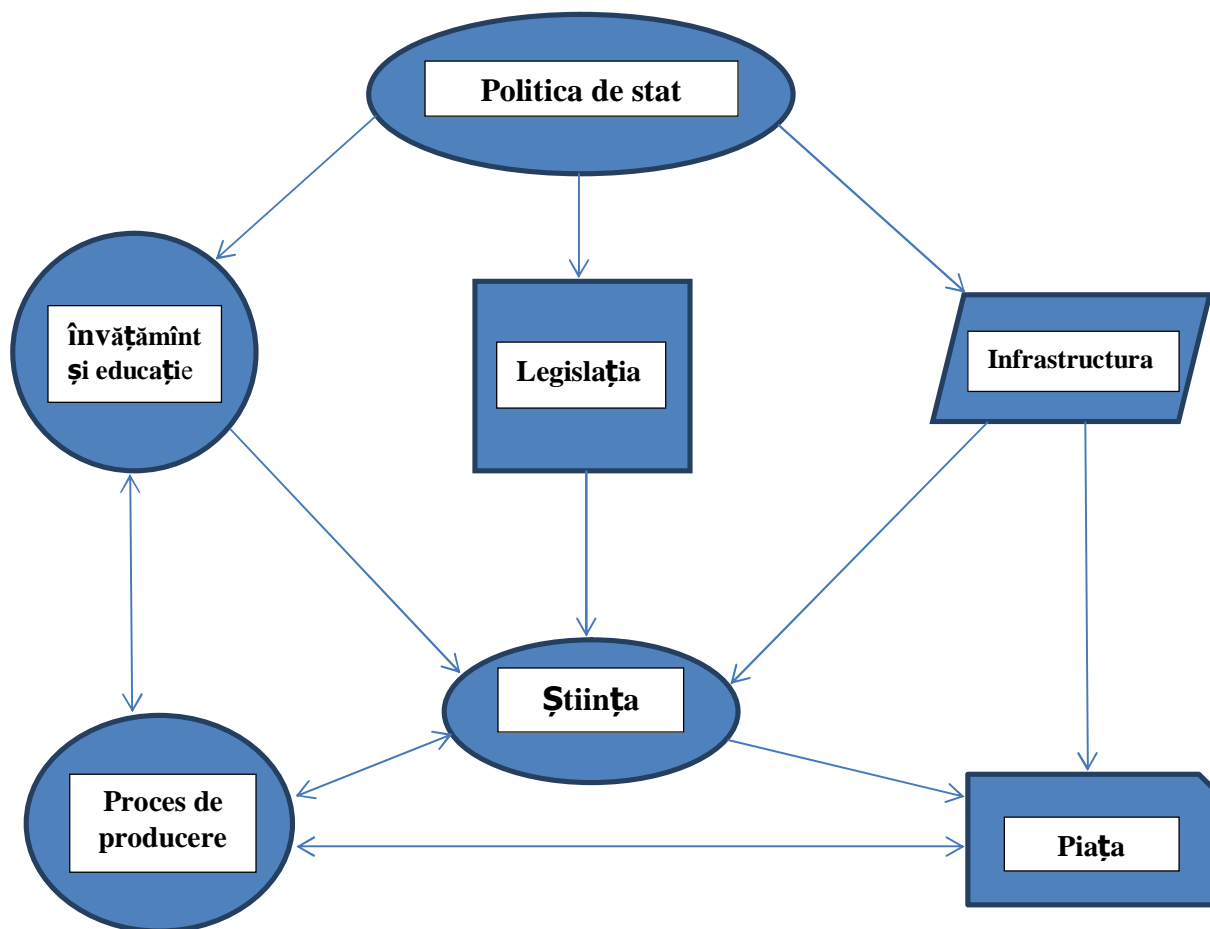

Fig. 2. Interacțiunea dintre componentele Sistemului național de inovare

Sursa: elaborată de autor.

În baza acestei structuri generale, pot fi construite sistemele naționale de inovare, fiecare cu particularitățile sale. De regulă asupra formării sistemului național de inovare au o influență deosebită guvernul, sectorul privat, raportul dintre cercetările fundamentale și cele aplicative, specificul dezvoltării economiei naționale, etc.

Formarea unui sistem național de inovare este bazat pe unul din cele două abordări clasice:

• sistemul euro-american, bazat pe dezvoltarea și utilizarea potențialului științific propriu capabil de a genera cunoștințe și produse noi. Acesta, de regulă include tot ciclul de inovare - de la ideea de bază, cercetări aplicative până la obținerea produsului finit;

• sistemul japonez, bazat în mare parte pe elaborările tehnico-științifice preluate din exterior, modificate ulterior, în scopul obținerii un rezultat final optim.

Principalele elemente ale infrastructurii inovaționale sunt parcurile industriale, incubatoarele de afaceri, centrele de inovare și transfer tehnologic, firmele de consultanță, instituțiile financiare, rețelele comerciale, de telecomunicații, etc. În ultimii ani, în mod clar, se delimitează tendința de creare a rețelilor globale de inovare, liderii fiind European business network (EBN) și Innovation Relay Centers (IRC).

În acest context, trebuie de remarcat, că fondurile cu capital de risc sunt printre elementele-cheie în finanțarea infrastructurii inovaționale. Deși, la prima vedere acestea par atractive, ele nu asigură în totalitate finanțarea procesului de creare a inovației.

Fondurile venture sunt cointeresate de inovație abia când apare pe piață produsul-prototip. De regulă, etapa incipientă a procesului de inovare este asigurată de firma inovatoare prin atragerea de credite bancare convenționale.

După cum arată practica, crearea și funcționarea sistemului național de inovare este posibilă în următoarele condiții: prezența unei gestionări eficiente din partea statului a activității de cercetare-dezvoltare, stabilirea unor scopuri și obiective clare, existența unui cadru juridic transparent, asigurarea echității dintre știință, industrie și business în procesul de punere în aplicare a politicii de inovare.

Pentru Republica Moldova este foarte importantă experiența țărilor europene, în deosebi a țărilor cu economie similară, în procesul de creare și funcționare eficientă a sistemului național de inovare. Analiza acestor experiențe, ne demonstrează, că pentru a crea un sistem de inovare competitiv, este necesar ca statul trebuie, de rând sectorul privat, să se afle într-o zonă comună de interes vis-a-vis de problemele pe care le invocă economia inovațională.

Perspectivile de dezvoltare inovațională a republicii depind în mare măsură de eficiența politicii de stat în domeniul inovării. Pentru RM elaborarea acestei politici trebuie să țină cont de particularitățile economice ale republicii. Se impune elaborarea și realizarea unor serii de mecanisme de implementare a acesteia, precum și metode de a stimula schimbările tehnologice în economia reală. Pentru aceasta este necesară asigurarea echilibrului între nevoile de tehnologii moderne și invențiile pe care deja le poate oferi domeniul de cercetare-dezvoltare din republică. Sistemul național de inovare, în condițiile actuale ale economiei naționale, trebuie să asigure rezolvarea unui șir de probleme, și anume:

• definirea și punerea în aplicare a priorităților politicii de inovare, de rând cu o serie de proiecte și programe eficiente de inovare;

• elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor pentru dezvoltarea eficientă a capacității de inovare, tehnologiei high-tech, infrastructurii inovaționale, care, în final, vor asigura apariția de noi produse competitive atât pe piața autohtonă cât și în exteriorul republicii;

• punerea în aplicare a măsurilor de promovare a noilor produse pe piață, inclusiv promovarea exportului de produse și procese noi, create de către producătorii autohtoni;

• susținerea procesului de creare și difuzare a inovațiilor din domeniul educației, sănătății, culturii, etc.;

• toleranța interacțiunii dintre știință, educație, producție și sfera financiară în scopul creării inovațiilor;

• consolidarea susținerii din partea statului a activităților de inovare prin, mecanisme de finanțare, stimulente economice și de monitorizare a inovării în toate sferile de dezvoltare socio-economică.

Sistemul național de inovare este capabil să soluționeze problemele locale ce țin de inovare prin utilizarea potențialului științific, dar și prin stimularea activității de inovare a întreprinderilor prin dezvoltarea unei varietăți de mecanisme care vor asigura integrarea lor economică.

Statului îi revine sarcina de a determina principalul obiectiv al politicii de inovare, definirea și punerea în aplicare a celor mai eficiente proiecte și programe inovaționale. Elemente instituționale care contribuie la dezvoltarea inovațională în republică pot fi considerate:

- promovarea politicii de stat pentru inovare, strategiei de inovare și realizarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic;

- elaborarea și implementarea mecanismelor de susținere din partea statului pentru comercializarea rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare;

- crearea unui mediu economic favorabil și a climatului investițional pentru funcționarea întreprinderilor inovatoare în republică;
- susținerea cooperării între oamenii de știință, autoritățile publice, oamenii de afaceri, în scopul implementării inovațiilor și transferarea tehnologiilor avansate în producție, contribuind astfel atât la modernizarea statului R. Moldova, cât și la creșterea social-economică a țării și ridicarea nivelului de trai al populației;
- efectuarea monitorizării și evaluării activității parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, contribuind astfel la dezvoltarea acestora prin intermediul realizării politicii și strategiei de inovare și transfer tehnologic;
- organizarea creării IMM de inovare, cooperarea acestora și colaborarea cu organizațiile din sfera științei și inovării din țară și străinătate;
- asigurarea atragerii reprezentanților businessului real pentru evaluarea potențialului economic al proiectelor de inovare și transfer tehnologic;
- efectuarea monitorizării și evaluării activității parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare, contribuind astfel la dezvoltarea acestora prin intermediul realizării politicii și strategiei de inovare și transfer tehnologic; etc.

Pentru promovarea politicii de stat pentru inovare și realizarea proiectelor de inovare și transfer tehnologic se impune, asigurarea securității financiare și a climatului favorabil investițional, de rând cu integrarea capitalului financiar și industrial. În prezent, un aspect important al politicii de inovare este acela de a consolida și intensifica rolul băncilor comerciale, companiilor de asigurări, fondurilor nebugetare, surse externe, etc. în calitatea lor de surse de finanțare a procesului de inovare.

Ca mijloc principal de susținere a activității de inovare în republică pot fi utilizate subvențiile, facilitățile fiscale și vamale și alte măsuri protecționiste și preferințe ale rezidenților parcurilor științifico-tehnologice și incubatoarelor de inovare și stimularea creării IMM inovationale.

Eficiența punerii în aplicare a proiectelor de inovare la nivel național este estimată conform rezultatelor obținute și gradul de realizare a obiectivelor politicii de inovare. Astfel, rezultatele macroeconomice sunt determinate de interacțiunea eficientă între subiecții activității inovationale, gradul de difuzare a inovației și intensitatea implicării participanților procesului de inovare. Prin urmare, devine oportună selectarea proiectelor de inovare în baza unor criterii distincte. Sistemul de criterii de selectare a proiectelor ar trebui să fie orientată spre satisfacerea rezultatele estimate. Evaluarea rezultatelor trebuie să se facă în baza evaluării indicatorilor dezvoltării socio-economice, progresului social, dezvoltării potențialului științific, educațional și industrial.

Inovarea reprezintă astăzi o condiție sine qua non a succesului economic și a menținerii întreprinderilor pe piață. Spre regret, în republica noastră, deseori inovarea este privită ca un proces liniar: invenție - prototip - testare - producție de serie - piață. Acest model, care atrage prin simplitatea lui, se dovedește astăzi depășit.

Inovarea este un proces complex, iar aglomerările industriale competitive, așa numitele "cluster", sunt o alternativa reala pentru dezvoltarea economica a Republicii Moldova. Beneficiile clusterului includ: stimularea inovării prin interacțiunea cu clienții creează idei noi și o mare presiune asupra inovării; reducerea constrângerilor pentru IMM-uri din partea marilor companii; creșterea șanselor de succes pentru start-up-uri și spin-off-uri; asigurarea capacității de a influența profilurile de învățământ pentru a corespunde nevoilor companiilor de resurse umane calificate; creșterea competitivității companiilor pentru a face față noilor provocări economice; creșterea productivității și a ratei de ocupare a forței de muncă din regiune, prin interconectarea de oameni, abilități, competențe și cunoștințe; creșterea eficienței economice (este ușor să lucrezi într-o rețea cu clienții și furnizorii), etc.

Noua abordare a realizării strategiei de inovare în republică impune dezvoltarea clusterelor, care reflectă gradul de conștientizare a importanței resurselor autohtone în promovarea competitivității și a capacității inovatoare a întreprinderilor. Michael Porter (1998) a definit clusterelor ca fiind concentrări geografice de companii interconectate, furnizori specializați, prestatori de servicii, firme din industriile conexe și instituții asociate (ex. universități, entități de cercetare – dezvoltare - inovare, entități de standardizare, asociații profesionale, camere de comerț), dintr-un anumit domeniu de activitate, care colaborează rămânând în competiție [6].

Conform analizei politicilor europene, clusterelor reprezintă grupări de întreprinderi independente (start-up-uri, întreprinderi mici, mijlocii și mari, precum și organizații de cercetare) activând într-un domeniu și areal specific în scopul stimulării activităților inovative, prin promovarea interacțiunilor intensive, împărtășirii facilităților, schimburilor de experiență și cunoaștere și prin contribuția la transferul de tehnologie, networking și diseminarea informațiilor în rândul întreprinderilor din cluster.

Clusterelor inovative sunt capabile să asigure un mediu de afaceri eficient pentru companii, în special pentru IMM-uri, colaborarea cu autorități locale, instituții de cercetare, furnizori, clienți și competitori localizați în aceeași arie geografică. Apartenența la un cluster inovativ devine un avantaj real pentru întreprinderile mici și mijlocii, ca urmare atât a accesului facil și rapid la rezultatele cercetărilor în vederea implementării acestora în producție și realizării de produse inovative, cât și a strategiilor comune de dezvoltare. Clusterelor prin esența lor pot asigura: localizarea teritorială a clusterelor favorizează dezvoltarea socio-economică a republicii; în contextul politicii industriale clusterelor, conduc la dezvoltarea și difuzarea inovațiilor; susținerea clusterelor conduc, în mod eficient, la realizarea misiunii de instituțiilor de dezvoltare în asigurarea condițiilor necesare pentru dezvoltarea unor proiecte de investiții și inovare.

Comisia Europeană a înființat în anul 2006 Observatorul European al Clusterelor, cu scopul monitorizării și furnizării atât a datelor statistice cantitative și calitative cât și a analizelor comparative privind situația clusterelor în Europa. Cercetările și studiile realizate de acest observator în peste 30 de state europene au condus la identificarea a peste 130 de măsuri naționale de sprijinire a clusterelor, ce ar putea fi clasificate ca politici privind clusterelor.

Deși foarte diferite între ele, politicile privind clusterelor pot fi distribuite în trei categorii principale, în funcție de obiectivele și motivațiile care au stat la baza adoptării lor:

1. „Politici de facilitare” - direcționate spre crearea unui mediu microeconomic favorabil dezvoltării și inovării, acesta favorizând în mod indirect emergența și dinamica clusterelor.

2. „Politici cadru tradiționale” - politici pentru IMM-uri și industrie, politici pentru cercetare și inovare, politici regionale, care includ referiri la clusterelor, ca instrumente de îmbunătățire a eficienței acestora.

3. Politici de dezvoltare - centrate pe crearea și mobilizarea unei categorii specifice de clusterelor, în scopul întăririi unui anumit sector economic. Această categorie este singura care vizează în mod direct problematica clusterelor.

Politicile privind clusterelor sunt în 63% din cazuri promovate și finanțate la nivel național, acestora adăugându-li-se programele finanțate de Comisia Europeană - 19%, restul fiind reprezentate de programe finanțate la nivel local.

Republica Moldova, prin organizarea diferitor manifestări la nivel academic și ministerial recunoaște necesitatea stringentă a dezvoltării clusterelor, însă nu are o bază legislativă definitorie în acest sens. Începând cu anul 2010 este în derulare proiectul "Instrumente practice de susținere a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii în

Republica Moldova, dezvoltarea clusterelor” finanțat de Cehia în sumă de 61 594 euro. Rezultatele la momentul actual sunt următoarele: organizarea a două vizite de studiu în Republica Cehă; organizarea unei vizite de lucru a experților cehi în Chișinău și actualmente se lucrează la elaborarea unui concept privind integrarea IMM-urilor în clustere în Republica Moldova [7].

Clusterelor au un rol deosebit în economie contribuind la intensificarea activității de inovare a întreprinderilor. Acest lucru este clar argumentat de un număr impunător de studii efectuate în țările în care politica de cluster este parte componentă a politicii de inovare [8].

În procesul de dezvoltare a clusterelor statul este implicat la modul direct, începând cu promovarea ideii de clustere, promovarea și dezvoltarea „polilor de competitivitate” prin punerea în aplicare a proiectelor de infrastructură, includerea parteneriatelor public-private, oferind sprijin metodologic pentru dezvoltarea de clustere, monitorizarea performanței acestora, co-finanțarea programelor naționale de dezvoltare, etc. „Polul de competitivitate” este o asocieră de întreprinderi, organizații de cercetare-dezvoltare și formare profesională, ce acționează în parteneriat pentru a pune în aplicare o strategie comună de dezvoltare. Această strategie este construită în jurul unor proiecte inovatoare având drept scop final abordarea uneia sau mai multor piețe.

Experiența internațională de utilizare a clusterelor în scopul stimulării activității de inovare relevă faptul că politicile economice bazate pe clustere se deosebesc de abordările tradiționale. Clusterul este considerat un instrument important al politicii economice, orientat spre intensificarea creșterii economice, iar politica de cluster este orientată spre stimularea inovației prin încurajarea concurenței.

O problemă esențială a procesului de creare și funcționare a clusterelor este determinarea cheltuielilor necesare pentru acest proces și trebuie să cunoaștem cu fermitate, care din cele trei scenarii existente de creare a clusterelor va fi valorificat: „top-down”, „bottom-up” sau versiunea mixtă. Pentru situația actuală a economiei Republicii Moldova, considerăm oportună varianta scenariului mixt, deoarece în acest caz, putem opta pentru diferite forme de finanțare: din contul resurselor bugetare, fondurile proprii sau ambele posibilități.

Modalitatea cea mai adecvată de implicare a statului în formarea clusterelor este metoda de integrare a clusterului în politica de inovare. Astfel, se folosesc instrumentele de susținere financiară directă sau indirectă a proiectelor de inovare și putem miza pe formarea unei infrastructuri inovaționale în mai multe nivele. Literatura de specialitate definește două modele de realizare a politicii de cluster:

1. liberală (SUA, Marea Britanie, Australia, Canada);
2. combinată (Franța, Coreea, Singapore, Japonia, Suedia, Finlanda, Slovenia).

Un sondaj realizat de autorii monografiei „*Cluster Initiative GreenBook*”, a arătat că majoritatea clusterelor la etapa de formare sunt finanțate de stat. Astfel, din 200 clustere la nivel mondial, realizate de diferiți subiecți din care 25% erau reprezentate de firme, 32% - de stat, comunitatea științifică - 5%, mediul de afaceri și guvern - 35% erau finanțate cu 54 la sută din sursele financiare de stat, iar restul constituiau, după cum urmează: 18% - sursele financiare ale firmelor - 1%, comune (guvernul și mediul de afaceri) - 25% și 2%, din contul organizațiilor internaționale [9].

În fine, putem concluziona că tranziția la economia bazată pe cunoaștere este imposibilă în afara următoarelor condiții necesare de respectat pentru crearea unui sistem național de inovare viabil. Acest pas important impune activități serioase cum ar fi:

• dezvoltarea sferei de cercetare-dezvoltare și tehnologice, orientată spre reproducerea extinsă de cunoștințe și informații pentru satisfacerea nevoilor de inovare ale societății;

• interacțiunea dintre organizațiile din sfera științei și inovării și business în scopul transferului de cunoștințe și tehnologii competitive;

Ü dezvoltarea unui mediu de afaceri, capabil să utilizeze tehnologia high-tech pentru menținerea competitivității și a obține un profit înalt;

Ü susținerea activității de inovare din partea statului prin investiții directe sau prin transferul drepturilor de proprietate intelectuală;

Ü adoptarea măsurilor care ar viza intensificarea legăturilor de cooperare dintre centrele de cercetare și cele universitare cu antreprenoriatul inovator;

Ü stimularea cercetării și perfecționarea calificării profesionale a resurselor umane;

Ü crearea și susținerea incubatoarelor de afaceri pentru stimularea activității companiilor start-up;

Ü susținerea finanțării pe termen lung a instituțiilor de cercetare care fac posibilă dezvoltarea clusterelor industriale;

Ü stabilirea unor mecanisme eficiente de interacțiune dintre firmele inovatoare, instituțiile de cercetare și organizațiile statale;

Ü asigurarea condițiilor pentru influxul de capital venture în economia națională (crearea rețelei de „business-angels”).

Cea mai importantă prioritate a dezvoltării tehnico-științifice a Republicii Moldova trebuie să devină constituirea sistemului național de inovare, iar Guvernul trebuie să aibă un rol activ în formularea politicii de inovare și în promovarea economiei bazate pe inovare. Politicile guvernamentale, precum și activitatea de cercetare-dezvoltare, trebuie să fie orientate către piață.

Referințe bibliografice:

1. Freeman C. Technology Policy and Economic Performance: Lessons from Japan. C. Freeman. - London: Pinter, 1987.
2. В.В. Иванов Инновации в плановой и рыночной экономике: методологический аспект. Инновации, № 1-2, 1999.
3. Моргунов Е. В. Национальная (государственная) инновационная система: сущность и содержание. Собственность и рынок. № 7. 2004.
4. <http://www.businessinromania.eu> (vizitat la 15.08.2012)
5. OECD, National Innovation Systems, Paris, 49 p. 1997.
6. Michael Porter, *Cluster and the New Economics of Competitions*, Harvard Business Review, Nov. – Dec. 1998
7. <http://www.ncu.moldova.md> (vizitat la 19.08.2012)
8. <http://www.europe-innova.eu> (vizitat la 21.08.2012)
9. Solvell O., Lindqvist G., Ketels C. The Cluster Initiative GreenBook. 2003.